

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันเด็ก เห็นไหม เวลาวันเด็กเพราะประชาชนหรือพ่อแม่ก็ต้องมาให้เด็ก
มันได้สิทธิของเขา วันนี้วันเด็ก เด็กเป็นเจ้าของวันนี้ เด็กมีสิทธิเสรีภาพเต็มที่ วันเด็ก เห็น
ไหม เด็กไร้เดียงสา เด็กดูแล้วน่าชื่นใจ แล้วเด็กต้องมีการศึกษา เด็กต้องมีการเติบโต เห็น
ไหม วันของเด็กเขา นี่แล้วก็ขัดเขี้ยวไว้ เห็นไหม นี่ถ้าแก้ไขสิ่งใดไม่ได้ต้องไปแก้ไขที่
เด็ก การศึกษาก็ต้องเด็ก ทุกอย่างก็ต้องเด็ก

แต่เวลาไม่ได้ดูที่ใจเรานะ ผู้ใหญ่ใจเด็กใจ ผู้ใหญ่ใจเด็กๆ ผู้ใหญ่ใจเป็นผู้ใหญ่
เห็นไหม คุณใช้เวลาทำบุญกุศลนะ ใจเด็กๆ นะ แม้แต่ทำบุญกุศลนี้มันทำกันได้ง่ายๆ เลย
ในภาคปฏิบัตินะ แต่ถ้าเป็นสังคม เห็นไหม การทำบุญกุศลนะ นี่ชาวพุทธเราบอกว่า นี่ถ้า
ไปนับถือศาสนาอื่น อ่อนวอนเอาขอเอาจะได้หมดเลย แต่ถ้าเป็นศาสนาพุทธมีแต่
เสียสละๆ เป็นศาสนาที่ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย นี่ไปมองกันตรงนี้ เห็นไหม นี่
ความเห็นของคนใจ

การเสียสละอย่างนี้เสียสละเพื่อหัวใจที่มันเข้มแข็งขึ้นมาใจ หัวใจมันเป็นผู้ใหญ่
ขึ้นมา เห็นไหม ถ้าหัวใจมันอ่อนแอมันทำไม่ได้นะ เพราะกิเลสมันข่มขี้ กิเลสนี้มันข่มขี้
ให้สิ่งนี้เป็นของเรา ทุกอย่างเป็นของเรา แต่ถ้าใจเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เห็นไหม มันจะเห็น
ประโยชน์ใจ ออกจากมือของเราไป ไปมือผู้อื่นที่ได้รับ เห็นไหม คุณพระสี เราบอก
สัมมาอาชีวะ เห็นไหม พระเลี้ยงชีพด้วยปณิธานเลี้ยงชีพด้วยปณิธานนะ เวลาบิณฑบาต
ไป คุณศิครูปอาจารย์ของเรา เห็นไหม ไปหาที่อึดคักขาดแคลน อึดคักขาดแคลนเพื่ออะไร
เพื่อให้กิเลสมันไม่มีคุณค่าไง ถ้ากิเลสมันมีคุณค่าขึ้นมาจะ

คุณในปัจจุบันเขาคุยกัน เห็นไหม ในสังคมในการปกครองสงฆ์ เขากินโต๊ะเงิน
กันนะ เขาต้องกินโต๊ะเงินนะ เขามีศักยภาพ เขากินอาหารกันมีศักยภาพมาก เห็นไหม นี่
เราก็คือเป็นศักดิ์เป็นเกียรติของเขาใจ แต่ถ้าเป็นกรรมฐาน เห็นไหม รุกขมูลเสนาสนะนี้

รุกขมูล เห็นใหม่ ชุดคงควัตร ตามมีตามเกิด ตามมีตามได้ ตามมีตามได้ ถ้าหัวใจมันเป็นผู้ใหญ่มันจะเห็นคุณค่าตรงนี้ เพราะอะไร เพราะในการประพฤติปฏิบัติ ถ้ายังไม่มีภาคปฏิบัติ เห็นใหม่ ถ้าเป็นปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้าไม่มีภาคปฏิบัติจะไม่เห็นคุณค่าสิ่งใดๆ เลย

คูลี นี่บอกว่าพระเลียงชีพด้วยปลื้มแข็ง เลียงชีพด้วยปลื้มแข็ง นี่เวลาไหว้พระนะ ไปไหว้ลูกชาวบ้านไม่ใช่พระ มันจะเป็นลูกชาวบ้านได้อย่างไร ลูกชาวบ้าน เห็นใหม่ อย่างนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นลูกชายพระเจ้าสุทโธทนะสิ ก็เป็นลูกชาวบ้านเหมือนกัน ลูกชาวบ้านเขาก็เกิดมาในโลกนี้ เพราะเกิดมาในโลกเวลาบวชมาแล้ว เป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์นี้ประกาศตน เห็นใหม่ ขอมรับธรรมและวินัย ประกาศเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาบังคับตน การบังคับตน เห็นใหม่

นี่แล้วก็บอกว่าพระเป็นผู้ได้ ได้อะไร? ได้ความว่างเหงาหาอนนหรือ ฉันอาหารมาก ไข้ของญาติโยมมากนะ มันก็ทำให้กิเลสฟูขึ้นมา นี่ใจมันก็กลับเป็นเด็กขึ้นมา เห็นใหม่ ใจไม่เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาเลย ถ้าใจเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา มันจะเริ่มหักห้ามตัวเองได้ เห็นใหม่ หักห้ามตัวเองได้ เราเริ่มเสียดสละได้เพราะอะไร เพราะใจมันเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา กิเลสมันก็เล็กลง ถ้ากิเลสมันเล็กลงจะทำสิ่งใดมันก็เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา แล้วประโยชน์กับเรา นี่ประโยชน์กับเรา แต่คนไม่เห็นนะ ถ้าไม่ประโยชน์กับเรา ทำไมพระต้องเสียดสละออกมา

ทำไมทางโลก เห็นใหม่ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะนี้จะได้เป็นกษัตริย์อยู่แล้ว ทำไมต้องเสียดสละออกมา เจ้าชายสิทธัตถะนะมีสถานะเป็นกษัตริย์ด้วย ถ้าบอกว่าเป็นผู้ที่มีปมด้อยทางสังคมก็ไม่ใช่ เพราะอะไร เพราะครอบครัวก็มี เห็นใหม่ ลูกก็มี มีทุกอย่างพร้อมเลย แต่สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของโลกๆ ใด เพราะมันเวียนตายเวียนเกิด เห็นใหม่ เวลาไปที่ยวสวน ไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราก็ต้องเป็นอย่างนี้หรือ ถ้าเราก็เป็นอย่างนี้ สิ่งที่น่าอัศจรรย์คราวมันก็เป็นเรื่องของโลก ของโลกคือของเด็กๆ คือของสมมุติใจ

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันก็ต้องเสียดสละอย่างนี้ ถ้าเสียดสละอย่างนี้แล้วนี่ เวลาบวชเข้ามาแล้วนี่ ถ้าบวชเข้ามาแล้ว เห็นใหม่ ขนาดเป็นพระก็ใจเด็กๆ เห็นใหม่ นี่ศักยภาพ ทำอะไรต้องมีความสะดวกสบาย สะดวกสบายกิเลสมันก็โตขึ้นมาเรื่อยๆ มันก็

เหยียบย่ำหัวใจอย่างนั้นขึ้นมาเรื่อยๆ ครูบาอาจารย์ของเราเวลาออกปฏิบัติ ไปหาที่อึดคัดขาดแคลน อึดคัดขาดแคลนเพื่อไม่ให้หัวใจมันหิมเกริมใจ ถ้าหัวใจมันหิมเกริมกิเลสมันตัวใหญ่ นะ เราเอามันได้ยากนะ

ถ้ากิเลสตัวมันเล็กกลง เห็นไหม พอกิเลสตัวมันเล็กกลง คำว่ากิเลสมันเล็กกลง เวลาเราไปเที่ยวป่าช้า เวลาเราประพฤติปฏิบัติออกป่าช้า เห็นไหม ออกไปป่าช้าทำไมเรากลับ ผิดละ ถ้าเราคลุกคลีกัน เราอยู่หมู่คณะกัน มันจะมีความอบอุ่น เห็นไหม เวลาออกไปเที่ยวป่าช้ามันมีความตื่นกลัวขึ้นมา การตื่นกลัวขึ้นมาอย่างนั้นนะ เพราะว่ากิเลสมันได้ประสพกับความจริงมันตื่นกลัวขึ้นมา แต่เราเข้าไปเที่ยวป่าช้า เห็นไหม เที่ยวป่าช้า ไปเที่ยวรดวงควัตร ไปอยู่กับเสืออยู่กับสัตว์เพื่ออะไร เพราะถ้ามันกลัวขึ้นมา มันก็ไม่คิดตามใจมันใจ กิเลสมันไม่เป็นอิสระใจ

ถ้ากิเลสมันเป็นอิสระ มันก็คิดตามแต่ความพอใจของมัน เห็นไหม แต่ถ้ากิเลสมันมีอะไรไปโต้แย้งกับมัน กิเลสมีความโต้แย้งกับมัน เห็นไหม นี่ใจมันจะโตตรงนี้ใจ ถ้ากิเลสมันมีอะไรไปโต้แย้งกับมัน มีความกลัวไปโต้แย้ง มีความกลัวไปกดไว้ก่อน กดไว้ก่อน เห็นไหม ความกลัวขึ้นมาต้องหาที่พึ่ง หาที่พึ่งทำอะไร ก็กำหนดพุทโธสิ ตั้งสติไว้สิ ตั้งสติไว้ ตั้งกำหนดพุทโธไว้ สิ่งใดมันเป็นสิ่งน่ากลัว

ในป่าช้า เห็นไหม สัตว์มันก็อยู่ในป่าช้า นก หงู มันก็อยู่ในป่าช้า สุนัขมันก็อยู่ในป่าช้า มันเป็นสัตว์ทำไมมันไม่กลัวละ เราเป็นพระทั้งองค์ทำไมมันกลัวละ เห็นไหม ปัญญามันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ มันก็ทำให้เราองอาจกล้าหาญขึ้นมา เห็นไหม นี่ใจมันเป็นผู้ใหญ่อย่างนี้ใจ นี่จากเป็นพระเด็ก ๆ ก็เป็นพระผู้ใหญ่ขึ้นมา ถ้าเป็นพระผู้ใหญ่ขึ้นมา เห็นไหม นี่ในภาคปฏิบัติมันจะเห็นคุณค่าของการประพฤติปฏิบัติ เห็นคุณค่าของหัวใจ เห็นไหม

นี่เราจะบอกว่าเป็นผู้ได้หรือ? เป็นผู้ได้ ได้มาอย่างนั้นๆ นะ ถ้าเป็นโดยธรรม ดูพระสิวาลี เห็นไหม ได้มาโดยธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้มาโดยธรรม สิ่งที่ได้มาโดยธรรมมันเป็นธรรมชาติ มันเป็นสัจจะความจริง เพราะเป็นผู้ที่ทำไว้ ผู้ที่ทำไว้มันก็เป็นอย่างนั้น เราฝากเงินในธนาคารไว้ เงินในธนาคารมันก็เป็นของเราวันยังค่ำละ จะอย่างไรเงินในธนาคารก็เป็นของเรา นี่เงินในธนาคาร แต่นี่บุญของเราๆ การ

กระทำของเรา บุญของเรา ใจของเรา มันเกิดมันตายขึ้นมา มันสะสมขึ้นมา ถึงสิ่งที่มันเป็นไปได้อันนั้นก็เป็นไปได้ แต่เพราะมีกรรมใจ

ถ้าไม่มีกรรม เห็นไหม คนไม่มีกรรมไปคบไปโกง ไปพยายามได้มา มันทุกข์มันร้อนนะ เพราะอะไร เพราะได้มาด้วยความไม่ชอบ ได้มาด้วยความไม่ชอบมันทุกข์มันร้อนขึ้นมา แต่ถ้าได้มาด้วยความชอบ เห็นไหม เราไม่ต้องทุกข์ต้องร้อนแล้วมีกรรมด้วย ถ้าไม่มีกรรมขึ้นมามันจะไปคิด ถ้ามีกรรมสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเสียสละต้องเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม เพราะอะไร เพราะใจมันพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าใจพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ สิ่งนี้มันเป็นอะไร? มันก็เป็นบุญกุศล ทำอะไรมันจะประสบความสำเร็จตลอดไป เห็นไหม สิ่งนั้นสละออกไปมันก็เป็นประโยชน์กับโลก สิ่งนั้นมีกรรมขึ้นมาทุกอย่างจะเป็นกรรม

ถ้าใจเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา จะเป็นประโยชน์กันหมดเลย ถ้าใจเป็นเด็กๆ นะ มันออกไม่ได้ นี่เป็นของเราๆ คำว่าเราอย่างเดียวนะ เหยียบย่ำหัวใจตายเลย กิเลสมันโตขึ้นมา เหยียบย่ำหัวใจ เห็นไหม ถ้าหัวใจมันโตขึ้นมา โตขึ้นมามีสติ มีสมาธิขึ้นมา แล้วเวลาปัญญาขึ้นมา นี่เวลาภาวนามปัญญาเกิดขึ้นมา ภาวนาเท่านั้น ภาคปฏิบัติเท่านั้นถึงจะแก้กิเลสได้ ไม่ใช่ว่านี่รู้เท่า การรู้เท่าเข้าไปเห็นไปคูจิต เห็นไหม การคูจิตมันจะรู้เท่า รู้เท่าไม่ได้ทำอะไรเลย เหมือนกับ เห็นไหม หลวงตาบอกว่าเดินตามรอยโค กำหนดพุทโธๆ นี่เดินตามรอยโคไป แต่ไม่รู้จักโคนะ ไปเดินชนโคยังไม่รู้จักโคว่าเป็นอย่างไรเลย เห็นไหม ถ้าพูดถึงคนเข้าไป เห็นไหม ถ้าคนมีปัญญาไปถึงตัวโค มันจะรู้จักโคเป็นอย่างไร

นี่รู้เท่าเฉยๆ คูจิตรู้เท่าเฉยๆ ไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย เพราะอะไร ถ้าเป็นประโยชน์นะ มันจะเป็นสัมมา ถ้าเป็นสัมมา เห็นไหม คูสิเวลาครูบาอาจารย์คิดสมาธิ เห็นไหม นี่หลวงปู่มั่นบอกว่า นี่สัมมาสมาธิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างหนึ่ง สัมมาสมาธิของเรา เพราะเราอ้างว่าสัมมา เพราะมันรู้เท่า รู้เท่าแล้วมันไม่มีการพัฒนามันก็เป็นมิจฉา มิจฉาเพราะอะไร เพราะมันมีกิเลสละเอียดยุ่ไข้ไหม กิเลสในหัวใจยังมีอยู่ ถ้ากิเลสในหัวใจยังมีอยู่ มันก็ยึดว่าเป็นเรา ยึดมั่นว่าเป็นนิพพาน ยึดมั่นนี่เป็นกรรม เป็นกรรมของใคร เป็นกรรมของกิเลสใจ ไม่ใช่กรรมของสัจจะความจริงใจ

ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญามันจะลึกกว่านี้ มันจะเป็นไปกว่านี้ เพราะอะไร เพราะมันไปชำระล้าง เห็นใหม่ เหมือนเรานี่ นี่คูลี คูการเคลื่อนไหวของเราไปสิ เราเห็น การเคลื่อนไหว เห็นใหม่ คูลีร่างกายเรานี่ เราเห็นผิวหนัง เราเห็นต่างๆ เลย แต่เราไม่เห็น ใต้ผิวหนังเข้าไปไง เพราะใต้ผิวหนังเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ใต้ผิวหนัง เห็นใหม่ เวลาเราเพาะ เชื้อ ต้องเอาเชื้อมาเพาะเชื้อเพื่อจะหาเชื้อ นี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันอยู่ในจิต กิเลสไม่อยู่ใน ภายของจิต ถ้ากายของจิต จิตมันสงบไปแล้วมันได้อะไรขึ้นมา เพราะมันสงบขึ้นมา มันก็ เท่านั้นล่ะ รู้เท่าไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย

รู้เท่าถ้าเป็นสัมมาสมาธิมันจะเป็นสัมมา สัมมามันจะเป็นมรรค ถ้ารู้เท่าไม่ได้ พิจารณาต่อไป เห็นใหม่ ไม่ได้เจาะทะลวงเข้าไปในใต้ผิวหนังอันนั้น เห็นใหม่ พิจารณา ภายๆ เข้าไปใต้ผิวหนังนั้น มันจะเข้าไปเห็นเชื่อนั้น เชื้อกิเลสมันอยู่ที่นั่น เห็นใหม่ นี่มัน ภาวนามยปัญญาเกิดอย่างนี้ไง ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมา เห็นใหม่ ปัญญามันเกิดขึ้นมา ธรรมจักรมันจะหมุนได้อย่างไร เห็นใหม่ ปัญญาจะหมุนตัวๆ ตัวอย่างไร ปัญญาเกิดขึ้น อย่างไม่รู้ แล้วสิ่งที่ว่าเป็นปัญญากันปัญญาควไวย่างนี้ เห็นใหม่ นี่ตามรอยโคไป ไปถึง ตัวโค โคมันเอาเท้าติดเอายังไม่รู้จักว่าโคมันเอาเท้าติดนะ มันว่างๆ มันปล่อยวาง ปล่อยวางแบบมิจฉา ปล่อยวางแบบไม่มีเหตุไม่มีผล ปล่อยวางแบบเป็นไปไม่ได้ เห็นใหม่

นี่ถ้าใจมันเด็กมันจะเด็กไปตลอด เด็กไปตลอด แม้แต่การปฏิบัติก็เป็นเด็ก เห็น ใหม่ นี่คูลีแม้แต่เกิดสมาธิ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา เวลาเกิดสมาธิขึ้นมา ถ้าสมาธิเป็นมิจฉา คูลีเขาทำคุณไสยกัน เขาทำลายครอบครวักัน เขาทำสิ่งต่างๆ เขาใช้ อะไร เขาไม่ใช่สมาธิหรือ สมาธิถ้าเป็นมิจฉาขึ้นมาเป็นโทษกับเราอีก เห็นใหม่ นี่ถ้าเรา เกิดขึ้นมา เราภาวนาขึ้นไป พอจิตเราสงบขึ้นมาปล่อยวางขนาดไหน ถ้าไม่มีสติขึ้นมา เป็นพรหมลูกฟัก พรหมลูกฟักเวลาตายไปก็ไปเกิดเป็นพรหม ก็ไปนอนจมอยู่นั้น มันได้ ประโยชน์อะไร

แต่ทางโลกเขาชอบกันๆ เพราะสิ่งนั้นเป็นศักยภาพ เห็นใหม่ จิตถ้ามันพัฒนาขึ้น มา ถ้ามันเป็นมิจฉามันกลับทำลายนะ ถ้าเป็นมิจฉาสมาธิกลับทำลายโอกาสของเรา แต่ถ้า มันเป็นสัมมาขึ้นมา มันถึงต้องพัฒนาเบี่ยงเบนไปเป็นสัมมาขึ้นมา แล้วสัมมาขึ้นมา มันจะ เกิดเป็นมรรค มรรคเพราะอะไร เพราะเป็นงานชอบนะ ถ้าเป็นงานไม่ชอบ มันไม่ใช่

มรรค มันก็เป็นงานไม่ชอบนะ งานไม่ชอบทำอะไร งานไม่ชอบมันก็กดไว้อย่างนั้น มันประโยชน์อะไรขึ้นมา มันไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย เพราะมันเป็นมิจา

ถ้าเป็นสัมมา สัมมามีครูอาจารย์ นี่ครูบาอาจารย์สำคัญมาก แล้วต้องครูบาอาจารย์ที่รู้จักจริงด้วย ถ้าครูบาอาจารย์ไม่รู้ไม่จริงนะ เหมือนหลับตาคลำช้างเลย ตามอดคลำช้างนะ ครูบาอาจารย์ไม่รู้จริงคลำกันไปอย่างนั้นนะ แล้วก็อยู่สภาวะแบบนั้น คลำช้างเห็นไหม ช้างมันมีชีวิตช้างมันก็ติดเอาก็ได้ แต่นี่ไปคลำจิต จิตนี้มันเป็นธรรมชาติ เห็นไหม จิตคือสติปกติเรายังว่างเลย ยังมีความสุขได้เลย นี่ปล่อยวางๆ จิตมันมีความรู้สึก แล้วพอไปถึงรู้เท่ามันก็มีความมหัศจรรย์ ก็ไปทิ้งนะ ไปทิ้งกับเรื่องกิเลส มันหลอกนะ กิเลสมันหลอกในหัวใจยังไปทิ้งนะ

นี่ที่ว่าต่อไปนะ มันเป็นมุมมองของเขาเองว่า นี่ถึงพุทธกาลไม่มีพระอรหันต์ ไม่มีพระอรหันต์เพราะอะไร เพราะกิเลสมันบังไว้อย่างนี้ไง นี่วันเวลา อกาลิโก ไม่มีวัน ไม่มีเวลา ไม่มีหรรอก มันมีถึงที่สุดแห่งทุกขก็ได้ นี่ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม นี่เพราะไม่สมควรแก่ธรรม แล้วก็ยังมีมุมมองอีกด้วยว่าถึงพุทธกาลไม่มีพระอรหันต์แล้ว ไม่มีต่างๆ ไม่มีอะไร ...ไม่มีเพราะกิเลสมันหลอกอย่างนี้ไง ไม่มีเพราะทำโดยกิเลสไง ไม่มีเพราะว่ามันเป็นการรู้เท่า มันเป็นการกดไว้วาง ตามถึงตัวโคยังไม่รู้จักโค ตามไปถึงตัวจิตยังไม่รู้จักจิต ยังไม่เห็นจิต

การเห็นจิตมันต้องเห็นด้วยปัญญา ไม่ใช่ว่าเป็นการรู้ตามมันไป แล้วมันจะเห็นจิตได้อย่างไร เพราะมันไม่ใช่เอาจิตดูจิตนี้ มันเป็นอาการของจิต ดูอาการของจิตมันเป็นความคิดจากสุดมยปัญญา สุดมยปัญญาเข้าไป มันจะไปถึงตัวจริงมันได้อย่างไรๆ มันก็ไปจมกับความจริงอย่างนั้นอีก มันก็ไม่เป็นมรรคหรือ ถ้าไม่เป็นมรรคจะไม่เป็นการชำระกิเลส ถ้าเป็นมรรคต่างหาก เห็นไหม ถ้าศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนาไหนไม่มีผลในศาสนาพุทธเรามีมรรค เห็นไหม

ถ้ามีมรรคขึ้นมามรรคเป็นอย่างไร มรรคของคฤหัสถ์เห็นไหม เลี้ยงชีวิตชอบต่างๆ ชอบนี่เป็นมรรคของเขา นี่เลี้ยงชีวิตชอบ ดูพระสี นี่เลี้ยงชีวิตด้วยปลีแข่ง เลี้ยงปากด้วยการบิณฑบาต เลี้ยงปากด้วยบิณฑบาตมันก็เป็นความประพฤตินั้นมาเฉยๆ แล้วจิตละจิตอยู่ไหน เลี้ยงจิตชอบอย่างไร มันอาการของจิตเป็นอย่างไร อารมณ์ของจิตจะเป็น

อย่างไร ปัญญาเกิดอย่างไร ปัญญาที่ละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ เห็นใหม่ อย่างนี้ต่างหากมันถึง เป็นปัญญาขึ้นมา

นี่ศาสนาพุทธศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาอย่างนี้ ไม่ใช่ปัญญาแบบสิ่งไม่มีชีวิตใน ปัญญาแบบเพ่งกันเฉยๆ ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ทั้งๆ ที่ว่าอ้าง ว่าเป็นพุทธ อ้างว่าเป็นการประพฤติปฏิบัติดีนะ มันน่าสลดสังเวชเพราะอะไร เพราะ! เพราะในกึ่งพุทธกาลครูบาอาจารย์ที่รู้จริงก็มีอยู่ทำไมไม่ฟัง ถ้าไปฟังสภาวะแบบนั้น เห็น ใหม่ นี่เถรต่อบาตรเลย เขาต่อบาตรเพื่อหารอยริ้วหารอยร้ว เพื่อประโยชน์ในการ ดำรงชีวิต เห็นเขาต่อๆ เป็นพิธี ยกขึ้นสองเลขๆ ไม่รู้ทำอะไร ไม่รู้เรื่องอะไรเลย นี่เวลา สัจธรรมปฏิรูปเกิดๆ อย่างนี้ เพราะมีของจริงขึ้นมาก่อน เพราะมีศาสนาเห็นใหม่

ถ้าไม่มีหลวงปู่มั่น ไม่มีหลวงปู่เสาร์ ไม่ค้นคว้าขึ้นมา มันก็ทำกันไปเฉยๆ อย่าง นั้น แต่พอมีความจริงขึ้นมา อธิบายความจริงขึ้นมา นี่อธิบายความจริงมันเป็นวิธีการ ก็ เอาวิธีการมาอ้างอิง แล้วจิตมันมหัศจรรย์มันก็เป็นสภาวะแบบนั้น เห็นใหม่ มันเลยจะ เป็นผู้ใหญ่ก็ไม่เป็น จะเป็นเด็กก็ไม่เป็น ว่าไม่รู้ก็รู้ แต่รู้ก็รู้ด้วยอวิชา รู้โดยไม่ใช่สัจจะ ความจริง เห็นใหม่

นี่เด็กของเขาเป็นวันเด็กของเขา เด็กโดยสัญชาตญาณ เด็กโดยร่างกาย เด็กโดย จิตใจ นี่เป็นผู้ใหญ่ เห็นใหม่ เป็นผู้ใหญ่วัยเด็กๆ เห็นใหม่ เป็นพระก็พระใจเด็กๆ ใจไม่ พัฒนาเลย ไม่พัฒนาขึ้นมา นี่มันพระแต่เปลือก เห็นใหม่

นี่พระผู้ประเสริฐ ถ้าประเสริฐจริงมันจะต้องจบกระบวนการ จบเรื่องของการ เกิดและการตาย ถ้าไม่จบกระบวนการของความจริง มันเข้าไปกอดไว้เฉยๆ มันเป็นพรหม ลูกฝึก แล้วถ้าตายไปเวลาลมหายใจขาดจะรู้เลยว่าจริงหรือไม่จริง แต่ก็หมดโอกาสแล้ว เพราะหมดเวลาการประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ ในเมื่อลมหายใจขาดแล้วหมดเวลาแล้วนะ ถ้ามีลมหายใจอยู่ มีโอกาสอยู่ จะต้องตื่นตัว จะต้องทดสอบ

การประพฤติปฏิบัติมันตรวจสอบทดสอบตลอดเวลา การทดสอบ เห็นใหม่ ยะ ถาภูตัง ญาณะทัตสสะนัง ยะถาภูตังคือกิเลสมันขาด จะรู้ว่าขาด รู้ว่าเป็นความจริง จะรู้จริง หมดเลย นี่ใจเป็นผู้ใหญ่อย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาปรินิพพานไปแล้ว เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์เรารื้อคัมภีร์ รื้อคัมภีร์มาอีกกรอบหนึ่ง แล้วเราประพฤติปฏิบัติไป ใน

ปัจจุบันนี้มันประพฤติกฎปฏิบัติไป แต่สังฆกรรมปฏิรูป ปฏิรูปจนเราไขว้เขว แต่ถ้าเรามีสติ เราต้องตรวจสอบ ต้องมีเหตุมีผลแล้วเราจะไม่เป็นเหยื่อของสังคม เอวัง